

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI ÜNİTE ÖZETİ

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

- **Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk**, hayatı boyunca milletine her alanda hizmet etti. Milletin huzuru, güveni ve mutluluğu için çalıştı.
- Atatürk'ün hastalığı ile ilgili ilk şikâyetleri **1937** yılında başladı. Fakat doktorlar bu hastalığın teşhisini uzun bir süre koyamadılar. 1938 yılında Atatürk'ün hastalığının **siroz** olduğu anlaşıldı.

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

- Atatürk, ömrünün son yıllarında yoğun olarak **Hatay sorunu** ile ilgilendi.
- Hataylılara yalnız olmadıklarını bildirmek ve Türk devletinin gücünü diğer ülkelere göstermek isteyen Atatürk, 1938 yılında **Mersin ve Adana gezilerine** çıktı.

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

- İstanbul'da Dolmabahçe Sarayı yerine **Savarona Yatı**nda kalmayı tercih etti. Atatürk doktorların dinlenmesi yolundaki ısrarlarına rağmen ülke işleriyle ilgilenmeye devam etti.

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

- Atatürk'ün hastalığı ciddiyetini korumaya devam ediyordu. Kendisini iyi hissettiği bir gün noter çağırarak vasiyetnamesini hazırlattı.
- Atatürk vasiyetnamesinde, malvarlığının büyük bir bölümünü kendisi tarafından kurulan **Türk Tarih Kurumu** ve **Türk Dil Kurumu**na bağışladı.

5) İsmet İnönü'nün fahişliklerine yüksek tasıllarını
ikmal için mubtaz olacakları yardım yapıl-
acaktır.

6) Her sene namusdan mütebaki mikolar yar-
yarıya, Türk Tarih ve Dil Kurumlarına
tahsis edilecektir.

K. Atatürk

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

- Atatürk'ün hastalığı, 1938 yılının Kasım ayının ilk haftasından itibaren normal seyrinden çıkarak şiddetlendi.
- ✓ Mustafa Kemal Atatürk **10 Kasım 1938** Perşembe günü saat dokuzu beş gece öldü.

- ✓ Devlet işlerinde herhangi bir aksamaya meydan vermemek en yakın silah arkadaşı **İsmet İnönü, cumhurbaşkanı** seçildi (**11 Kasım 1938**).

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

- ✓ 16 Kasım günü, Atatürk'ün Türk bayrağına sarılı tabutu, Dolmabahçe Sarayı'nın tören salonunda katafalka konularak ziyarete açıldı.
- ✓ **Prof. Şerafettin Yaltkaya** tarafından cenaze namazı kıldırıldı.
- ✓ 20 Kasım'da Ankara'ya getirilen Atatürk'ün naaşı **Etnografya Müzesi**nde hazırlanan geçici kabre konuldu.

ATATÜRK'ÜN VEFATI VE YANKILARI

- ✓ Ankara Rasattepe'de **Emin Onat ve Orhan Arda**'nın bir projesi olan **Anıtkabir** yapıldı.
- ✓ **Atatürk'ün naaşı 10 Kasım 1953'te Anıtkabir'e nakledildi.**

- ✓ Atatürk'ün ölümünden sonra birçok yabancı devlet adamı, gazete ve gazeteci yayımladıkları başsağlığı mesajlarında Atatürk'ün **devlet adamı, inkılapçı, barışçı ve lider kişiliğine** vurgu yapmışlardır. Bu durum onun **evrensel kişiliğinin** göstergesidir.

- **Atatürk Türkiye sınırlarını aşan bir liderdir.** Çünkü Millî Mücadele sömürge altındaki mazlum milletlere örnek olurken bu mücadelenin başkomutanı Atatürk de onlara **ilham kaynağı olmuştur.** Tunus, Cezayir, Hindistan, Pakistan ve diğerleri...
- Onlar, **hem Anadolu'nun Millî Mücadele'sinde hem de bu mücadelenin başkomutanı Atatürk'te kendi geleceklerini görmüşlerdir.** Bu nedenle Atatürk'ün vefatı Millî Mücadele'yi yakından takip eden bu ülkeleri derinden etkilemiştir.
- **Millî Mücadele zaferi esaret altındaki bu milletlerde nasıl coşkuyla karşılanmışsa bu zaferin başkomutanının vefatı da aynı ülkeleri derin bir hüzne boğmuştur.** Türkiye bu ülkelere coğrafi olarak uzak olsa bile inandığı değerler ve verdiği mücadele ile Atatürk ve milletimiz bu ülke insanlarına çok yakın olmuştur.

- Asya ve Afrika halkları Atatürk'ün vefatına ağlamıştır. Çünkü **Atatürk yalnız Türkiye'nin değil; Asya ve Afrika halklarının da kahramanı olmuş, onlara kurtuluş yolunu göstermiştir.**
- Atatürk onlar için bir iftihar ve ilham kaynağı olmuştur. Henüz bağımsızlığına kavuşmamış Hindistan halkının gözünde "*Asya'nın kurtarıcısıdır.*" Çünkü **Atatürk ile Türk milleti, Batı'nın sömürgeci güçlerine karşı zafer kazanarak onların "yenilmezlik" vasfını yok etmişlerdir.**
(Evrensel kişilik...)

T.C. İnkılap Tarihi

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
LGS Denemeleri ve Bilgi Kartları
için

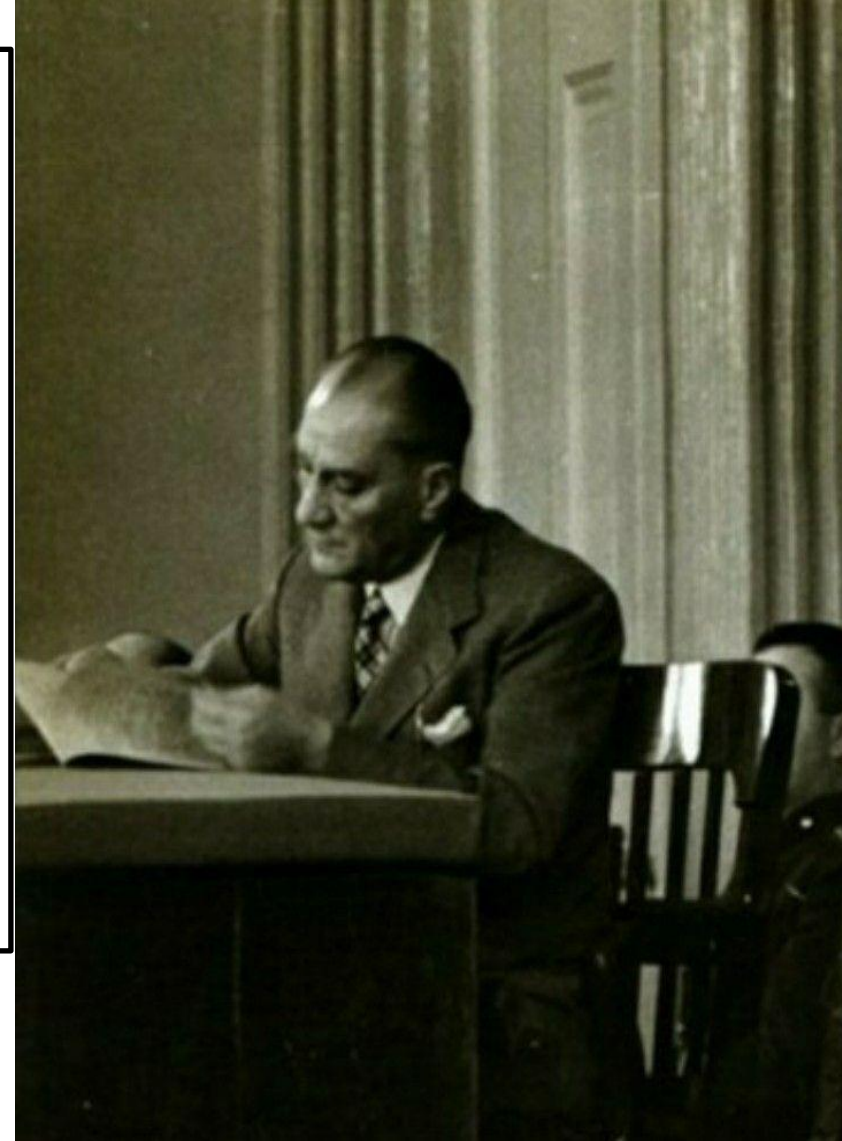

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

- **Atatürk, çok yönlü bir insandır.**
- **O hem asker hem devlet adamı hem de fikir adamıdır.** Okumayı çok seven Atatürk yaşamının her döneminde kitapla bütünleşmiştir.
- **Yerli ve yabancı birçok fikir adamının eserlerini en ince ayrıntısına kadar tahlil ederek okuyan Atatürk,** bu sayede çağının fikir dünyasını keşfedebilmiştir.

İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

- **O sadece kitap okumakla kalmamış, kendi fikirlerini ve birikimini insanlara ulaştırabilmek için çeşitli eserler de kaleme almıştır.**
- Daha öğrencilik yıllarında fikirlerini yaymak için el yazısıyla gazete çıkaran Atatürk, askerlik hayatının ilk yıllarından başlamak üzere birçok eser yazmıştır.
- **Bu eserlerin en kapsamlı olanı Nutuk'tur.**

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

(SÖYLEV)

İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

Mustafa Kemal Atatürk'ün Yazdığı Eserler

Takımın Muharebe Talimi

Cumalı Ordugâhı

Birinci Ta'biye Meselesinin Hâlli

Taktik Tatbikat Gezisi 1

Bölüğün Muharebe Eğitimi

Zabit ve Kumandan İle Hasbihâl

Medeni Bilgiler

Nutuk

Geometri

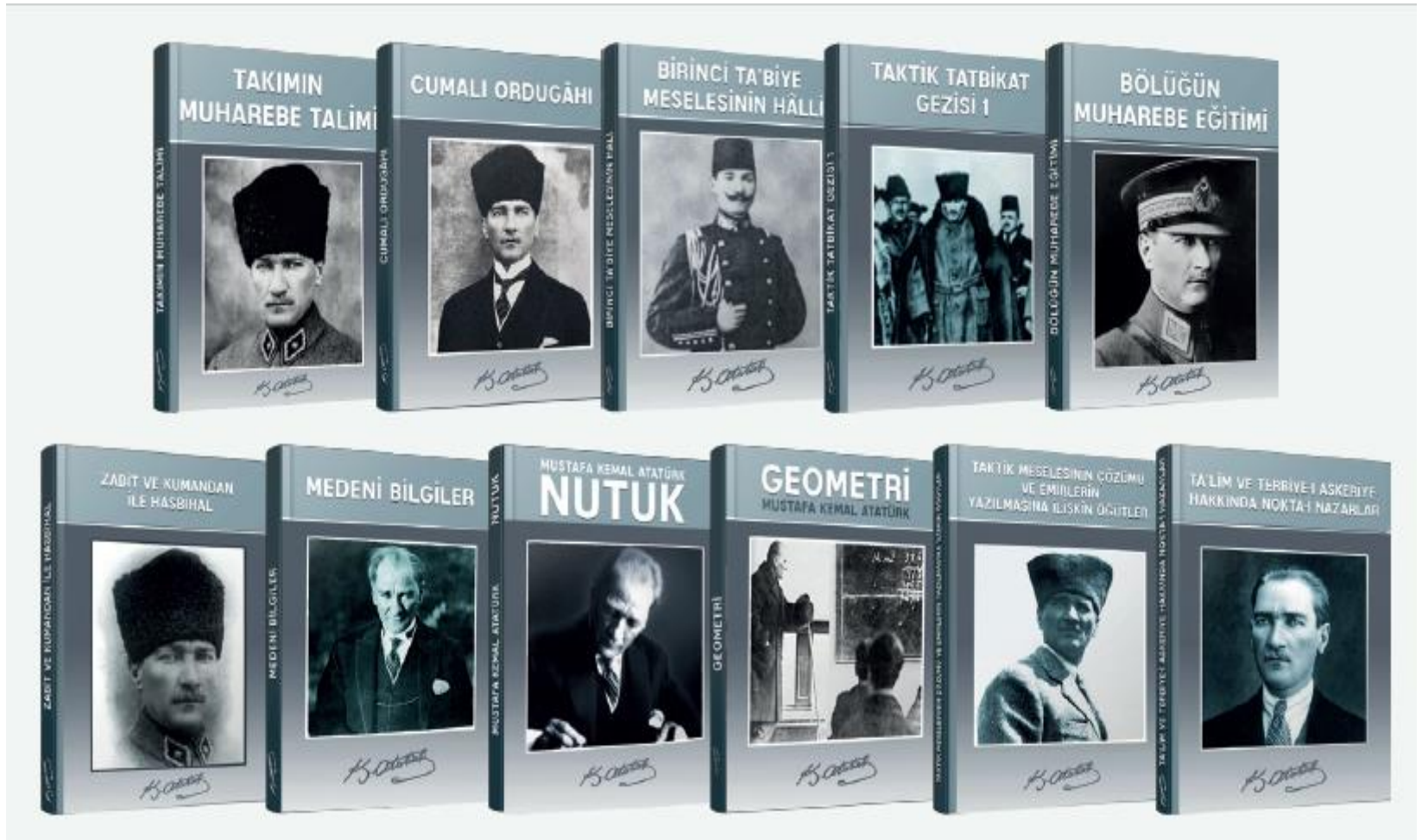
Taktik Meselenin Çözümü ve Emirlerin Yazılmasına İlişkin

Öğütler

Ta'lim ve Terbiye-i Askeriye Hakkında Nokta-i Nazarlar

İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

Mustafa Kemal Atatürk'ün Yazdığı Eserler

İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

- Atatürk bugün hâlâ geçerliliğini koruyan birçok eser yazmıştır. *"Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir."* diyen Atatürk, böylelikle en büyük eserinin Türkiye Cumhuriyeti olduğunu ifade etmiştir.

İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR

- **Şahsi başarılarıyla övünmek yerine, milletine kazandırdığı en büyük hizmeti ön plana çıkarması**, onun ve yaptıklarının neden “büyük” olduğunu da göstermiştir.
- **Atatürk, kurduğu cumhuriyet ile millet iradesine dayanan yeni ve modern bir yönetim sistemini milletimize kazandırmıştır.**
- *“Millete efendilik yoktur, hizmet etme vardır.”* diyen Atatürk, yönetimin merkezine milleti koymuş ve yöneticilerin asli vazifesinin millete hizmet etmek olduğunu vurgulamıştır.

T.C. İnkılap Tarihi

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
LGS Denemeleri ve Bilgi Kartları
için

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

YENİDEN SARSILAN DÜNYA İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI (1939-1945)

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

- ❖ Mustafa Kemal Atatürk, dış politikada **"Yurtta barış, dünyada barış!"** ilkesini benimsemiştir. Bu politika doğrultusunda Türkiye, cumhuriyetin ilanından sonra **çevresindeki ülkelerle dostluk ve işbirliği antlaşmaları imzalamıştır.**
- ❖ **Almanya ve İtalya'nın yayılmacı politikaları** karşısında Türkiye, **Balkan Antantı ve Sadabat Paktı** gibi dostluk antlaşmaları imzalayarak sınırlarını güvence altına almaya çalışmıştır.
- ❖ Atatürk'ün, **İkinci Dünya Savaşı'nın çıkacağını önceden tahmin ederek gerekli önlemleri alması ve barış amaçlı bir politika izlemesi** Türkiye'nin bu savaşta doğru kararlar almasını sağlayacaktır.

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

II. Dünya Savaşı'nın Nedenleri

- 1- I. Dünya Savaşı'ndan sonra **yenilen devletlerle yapılan antlaşmaların çok ağır şartlar içermesi** huzursuzluğa neden oldu. II. Dünya Savaşı'nın çıkmasında özellikle **Almanya** ile yapılan **Versay Antlaşmasının büyük etkisi vardır.**
- 2- I. Dünya Savaşı'ndan sonra **sınırların çizilmesinde milliyetçilik anlayışına dikkat edilmemesi, etnik çatışmalar ve sınır sorunları** ortaya çıkardı.
- 3- **İtalya**, Birinci Dünya Savaşı'ndan galip çıkmasına rağmen amacına ulaşamamıştı. Bu durum **İtalya'yı saldırgan bir devlet hâline getirdi.** Yönetimi ele geçiren Mussolini'nin İtalya'yı büyük devlet yapmak istemesi II. Dünya Savaşı'nın başka bir nedenidir.
- 4- Uzak Doğu'da büyük bir imparatorluk kurmaya çalışan **Japonya**, Avrupa Devletlerini Asya'dan çıkarmak istiyordu.

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN NEDENLERİ

Zeki DOĞAN – sosyalciniz.net

I. Dünya Savaşı'ndan sonra yenilen devletlerle yapılan antlaşmaların (Almanya ile yapılan Versay Antlaşması) çok ağır şartlar içermesi

I. Dünya Savaşı'ndan sonra sınırların çizilmesinde milliyetçilik anlayışına dikkat edilmemesi nedeniyle etnik çatışmaların ve sınır sorunlarının ortaya çıkması

Birinci Dünya Savaşı'nda istediğini elde edemeyen İtalya'nın saldırgan bir devlet hâline gelmesi ve Mussolini'nin İtalya'yı büyük devlet yapmak istemesi

Uzak Doğu'da büyük bir imparatorluk kurmaya çalışan Japonya'nın, Avrupa Devletlerini Asya'dan çıkarmak istemesi

Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

www.sosyalciniz.net

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

Püf bilgi:

İtalya, Almanya ve Japonya aralarında anlaşarak **Mihver Devletler** grubunu kurmuşlardır.

Mihver Grubuna karşı, **İngiltere ve Fransa** **Müttefik Devletler** grubunu kurmuşlardır.
Bu gruba daha sonra **Rusya ve ABD**'de katılmıştır.

II. DÜNYA SAVAŞI'NDA TARAFLAR

MİHVER DEVLETLER

ALMANYA

İTALYA

JAPONYA

sosyalciniz.net

MÜTTEFİK DEVLETLER

İNGİLTERE

FRANSA

S.S.C.B

ABD

Sosyal Bilgiler Öğretmenleri

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

SAVAŞIN GELİŞİMİ

- **Almanya**'da **Adolf Hitler** liderliğinde iktidara gelen **Nazi yönetimi**, **Alman ırkının üstünlüğünü savunmuş**, **Versay Antlaşmasını tanımadığını ilan etmiş ve işgallere başlamıştır.**
- **Almanya**, Rusya ile tarafsızlık anlaşması imzalamış ve **1939 yılında Polonya'ya savaş açmıştır.** İngiltere ve Fransa, Polonya'ya güvence vermişler, **Polonya da Almanya'ya savaş ilan etmiş, böylece II. Dünya Savaşı başlamıştır.**
- Savaşın başlamasıyla Almanya işgal ettiği Polonya topraklarını Ruslarla paylaşmıştır.
- Daha sonra **Almanlar; Danimarka, Norveç, Hollanda ve Fransa'yı işgal etmiştir.**

II. DÜNYA SAVAŞI (1939-1945)

Zeki DOĞAN – sosyalciniz.net

1

Almanya, 1 Eylül 1939'da Polonya'ya savaş açtı. Ardından Danimarka, Norveç, Hollanda ve Fransa'yı işgal etti.

2

İtalya Arnavutluk'u işgal etti ve Yunanistan'a saldırdı ancak başarılı olamadı.

Zeki DOĞAN – sosyalciniz.net

3

Almanya'nın, Macaristan, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya'yı işgal etmesi üzerine Sovyet Rusya müttefiklerin yanında savaşa katıldı.

4

Japonya'nın, ABD'nin Pearl Harbour üssüne saldırması üzerine Amerika Müttefik Grubunda savaşa katıldı.

5

Müttefiklerin **Sicilya Çıkarması** ile İtalya, **Normandiya Çıkarması** ile de Almanya teslim oldu.

6

Amerika'nın 6-9 Ağustos 1945'te **Japonya'ya atom bombası atması** ile Japonya teslim oldu. Savaşı Müttefik Devletler kazandı.

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

- **İtalya** Arnavutluk'u işgal etmiş, Yunanistan'a saldırmış fakat başarılı olamamıştır.
- Bunun üzerine **Almanya, Balkanlara yönelmiş, Macaristan, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya'yı işgal etmiştir.**
- **Almanların Balkanları tehdit etmesi üzerine Rusya, müttefik grubuna geçmiştir.**
- **Japonya'nın ABD'nin Pearl Harbour üssüne saldırması üzerine Amerika Birleşik Devletleri'de Müttefik Grubunda savaşa katılmıştır.**

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

SAVAŞIN SONA ERMESİ

- **Almanya ve İtalya, ABD'nin Akdeniz çıkarması sonrasında geri çekilmek zorunda kalmıştır.**
- 1944'de müttefiklerin Sicilya'ya asker çıkarmaları **(Sicilya Çıkarması)** ve İtalya'ya geçmeleri üzerine **İtalya teslim olmuştur.**
- 1944 Haziran'ında müttefikler Fransa'nın kuzey bölgelerine çıkarma yapmışlar **(Normandiya Çıkarması)** ve Almanya sınırlarına ilerlemişlerdir.
- **Ruslar, Almanları, Polonya ve Rusya'dan çıkarmaya başlamıştır.**

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

SAVAŞIN SONA ERMESİ

- **Almanya ve İtalya, ABD'nin Akdeniz çıkarması sonrasında geri çekilmek zorunda kalmıştır.**
- 1944'de müttefiklerin Sicilya'ya asker çıkarmaları **(Sicilya Çıkarması)** ve İtalya'ya geçmeleri üzerine **İtalya teslim olmuştur.**
- 1944 Haziran'ında müttefikler Fransa'nın kuzey bölgelerine çıkarma yapmışlar **(Normandiya Çıkarması)** ve Almanya sınırlarına ilerlemişlerdir.
- **Ruslar, Almanları, Polonya ve Rusya'dan çıkarmaya başlamıştır.**

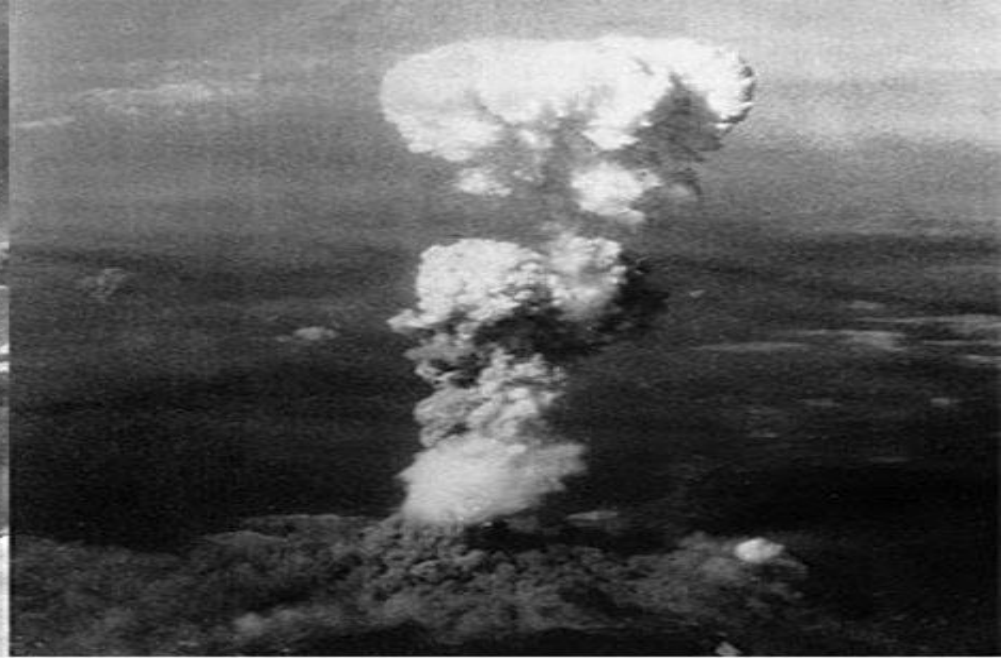
YENİDEN SARSILAN DÜNYA

SAVAŞIN SONA ERMESİ

- **Almanya 1945'te ateşkes isteyerek savaştan çekilmiştir.**
- Yalnız kalan **Japonya**, savaşa devam etmiş ancak **ABD'nin 6-9 Ağustos 1945** tarihinde **Hiroşima** ve **Nagazaki** şehirlerine **atom bombası** atmasıyla teslim olmak zorunda kalmıştır
- **II. Dünya Savaşı, Mihver Devletlerin yenilgisiyle sona ermiştir.**

Nagasaki

Hiroshima

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

- ✓ **Savaşı demokrasiyi savunan devletler kazanmış ve Avrupa'da demokrasi rejimi yaygınlaşmıştır.**
- ✓ Demokratik Avrupa devletleriyle birlikte hareket eden **Türkiye'de de demokratik hayata geçilmiştir.**
- ✓ **Sömürgecilik dönemi sona ermeye başlamış** ve sömürge altındaki Hindistan, Mısır, Pakistan, Cezayir, Tunus ve Libya gibi devletler bağımsızlıklarını kazanmışlardır.
- ✓ Milletler Cemiyeti'nin yerine **Birleşmiş Milletler Teşkilatı** kurulmuştur. (1945)
- ✓ Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler gelişmiş, **Türkiye** Sovyet Rusya'dan uzaklaşarak **ABD'ye yakınlaşmıştır.**

YENİDEN SARSILAN DÜNYA

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

- **Almanya ve İtalya'nın işgal ettiği Balkan ve Doğu Avrupa ülkeleri, Rusya'nın denetiminde yeniden kurulmuştur.** S.S.C.B (Sovyet Rusya), komünist rejimini bu ülkelere taşımış, ABD ile birlikte dünyanın en büyük iki devleti haline gelmiştir.
- **Almanya ikiye bölünmüştür.** Doğu Almanya Sovyet Rusya'nın, Batı Almanya ise ABD, Fransa ve İngiltere'nin denetimine girmiştir. (1990 yılında iki Almanya birleşmiştir.).
- Dünya devletleri **Amerika Birleşik Devletleri** ve **S.S.C.B** (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği) liderliğinde iki gruba ayrılmıştır.
- ABD öncülüğünde **NATO**, Sovyetler Birliği öncülüğünde **Varşova Paktı**, kurulmuştur.
- Türk - Amerikan ilişkileri gelişmiştir.

II.DÜNYA SAVASININ SONUÇLARI

Zeki DOĞAN - sosyalciniz.net

Savaşı demokrasiyi savunan devletler kazanmış ve Avrupa'da demokrasi rejimi yaygınlaşmıştır.

Demokratik Avrupa devletleriyle birlikte hareket eden **Türkiye'de de çok partili demokratik hayata geçilmiştir.**

Sömürgecilik sona ermeye başlamış ve sömürge altındaki devletler bağımsızlıklarını kazanmışlardır.

Milletler Cemiyeti'nin yerine **Birleşmiş Milletler Teşkilatı** kurulmuştur. (1945)

Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler gelişmiş, **Türkiye** Sovyet Rusya'dan uzaklaşarak **ABD'ye yakınlaşmıştır.**

Dünya devletleri **A.B.D.** ve **S.S.C.B.** (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği) liderliğinde iki gruba ayrılmıştır.

Almanya ikiye bölünmüş, Doğu Almanya Sovyet Rusya'nın, Batı Almanya ABD'nin denetimine girmiştir.

ABD öncülüğünde **NATO**, Sovyetler Birliği öncülüğünde **Varşova Paktı**, kurulmuştur.

Almanya ve İtalya'nın işgal ettiği Balkan ve Doğu Avrupa ülkeleri, Rusya'nın denetiminde yeniden kurulmuştur.

II. Dünya Savaşı sonunda **Amerika Birleşik Devletleri** ve **Sovyet Rusya** iki **süper güç** olarak ortaya çıktılar.

Amerika ve Sovyet Rusya liderliğinde Batı ve Doğu blokları arasında soğuk savaş dönemi başladı.

Zeki DOĞAN - sosyalciniz.net

T.C. İnkılap Tarihi

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
LGS Denemeleri ve Bilgi Kartları
için

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

TÜRKİYE'NİN SAVAŞTAKİ TUTUMU

- Türkiye, İkinci Dünya Savaşı öncesinde dünya devletlerine karşı dost bir politika izlemişti. Ancak, **İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalarına karşı İngiltere ve Fransa'ya daha yakın durmaya çalışıyordu. (Denge Politikası)**
- Türkiye bu savaşta **toprak bütünlüğünü korumayı ve tarafsız kalmayı** amaç edinmişti.

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

TÜRKİYE'NİN SAVAŞTAKİ TUTUMU

- **Müttefik ve Mihver Grubu devletleri Türkiye'yi kendi saflarına çekmek için her yolu denediler ancak Türkiye'yi savaşa çekemediler.**
- Türkiye savaşın başından itibaren **Müttefik Devletlerle ile yakın ilişkiler kurmaya özen göstermiş** ancak müttefiklerin bütün ısrarlarına rağmen savaş girmeme konusundaki tutumunu da sürdürmüştür.

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

Püf bilgi:

- 4-11 Şubat 1945'te **ABD, İngiltere ve Sovyet Rusya'nın** katıldığı **Yalta Konferansı**nda, II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulacak olan **Birleşmiş Milletler Teşkilatı**'na katılmak isteyen devletlere 1 Mart 1945'e kadar Almanya ve Japonya'ya savaş açmak şartı getirildi.
- Bu gelişme üzerine **Türkiye 23 Şubat 1945'te Japonya ve Almanya'ya savaş ilan etti.**

Püf yorum 1:

Türkiye, böylece hem II. Dünya Savaşı'ndan sonra **dünya siyasetinde söz sahibi olma imkânı elde etmiş, hem de Avrupa'nın demokratik devletleriyle yakınlaşmıştır.**

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

Püf yorum 2:

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'na katılmamasına rağmen, **savaşın ülkemiz üzerinde olumsuz etkileri oldu.**
Ülkemiz insanı, yanı başında yaşanan bu savaş sebebiyle sıkıntılı günler yaşadı.
Çünkü Türkiye her an savaşa girecekmiş gibi hazırlık yaptığı için **tarım, sanayi ve ekonomi alanlarında duraklama dönemi yaşadı.**

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

II. Dünya Savaşında Türkiye'nin

Tutumu

1. Türkiye, II. Dünya Savaşının başında **tarafsız** kaldı ve **denge politikası** izleyerek Mihver ve Müttefik devletleri doğrudan karşısına almamaya çalıştı.

2. Ancak her iki taraf da **jeopolitik konumundan dolayı Türkiye'yi kendi yanında savaşa çekmek** için baskılar yaptı. (Adana ve Kahire konferansları) Türkiye, gelebilecek baskıları azaltmak için Almanya ile diplomatik ilişkilerini kesti (1944).

4. Savaş sonrası dünya düzeninde söz sahibi olmak ve Birleşmiş Milletler'in kuruluşunda yer almak isteyen Türkiye, Almanya ve Japonya'ya (kağıt üzerinde) savaş ilan etti. (1945)

3. Müttefik Devletler (İngiltere-ABD-SSCB) **Yalta Konferansı**'nda (1945) "Almanya ve Japonya'ya savaş ilan etmeyen devletlerin kurulacak olan Birleşmiş Milletler teşkilatına üye kabul edilmeyeceğini" duyurdular.

www.sosyalciniz.net

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA TÜRKİYE'DE ALINAN ÖNLEMLER

- Bütün illerde **hava saldırısı tehlikesine karşı karartma uygulaması başlatılmış** ve **sivil savunma tedbirleri** arttırılmıştır.
- **Tahıl stoklarına el konulmuş, ekmek, zeytin, şeker gibi ürünler karneyle verilmeye başlanmış, buğday unundan pasta ve benzeri ürünlerin yapılması yasaklanmıştır.** Bu durum savaşın, savaşa girmeyen ülkeleri de **ekonomik ve sosyal** yönden olumsuz etkilediğini göstermektedir.
- **İstanbul'da özel otomobillerin trafiğe çıkması yasaklanmış, daha sonra bu yasak genişletilmiştir.**
- Savaş şartlarının getirdiği ekonomik sıkıntıları aşmak için **yeni vergiler konmuştur, askeri harcamalar** arttırılmıştır.

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA TÜRKİYE'DE ALINAN ÖNLEMLER

- Karadeniz'deki **Türk gemi seferleri durdurulmuştur.**
- **Radio yayınlarında kesinti yapılmıştır,** gece 23.00'dan sonra **sokağa çıkma yasağı** getirilmiştir.

Püf bilgi:

Varlık Vergisi:

11 Kasım 1942'de TBMM tarafından çıkartılan, **İkinci Dünya Savaşı sırasında kazanç elde edenlerden bir defaya mahsus olmak üzere alınması kararlaştırılan vergidir.**

Vergi mükelleflerinin % 87'sinin gayrimüslim olması, uygulamaya çeşitli tepkiler gelmesine yol açtı. Vergisini ödemeyenler, Erzurum'daki Aşkale İstasyonu'na çalışma kamplarına gönderildi.

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA TÜRKİYE'DE ALINAN ÖNLEMLER

Püf yorum:

- İkinci Dünya Savaşı sırasında alınan önlemlerle **seyahat etme, haber alma ve ekonomik bazı hak ve özgürlükler sınırlandırılmıştır.**
- Bu sınırlandırmanın amacı **kamu güvenliği ve sağlığını korumaktır.** Çünkü yaşama hakkının korunması diğer hak ve özgürlüklerden daha önemlidir.

II.DÜNYA SAVAŞININ TÜRKİYE'YE ETKİLERİ

Zeki DOĞAN - sosyalciniz.net

1. Türkiye, fiilen II. Dünya Savaşı'na girmemiş olsa da savaş tehlikesinden fazlasıyla etkilenmiştir. **Altı yıl süren savaş, Türkiye'nin sosyal ve ekonomikalanda büyük sorunlar yaşamasına neden olmuştur.**

2. **Genç nüfusun askere alınması** sonucu sanayi ve tarım üretiminde önemli düşüşler görülmüştür.

3. **Savaş yıllarında ülke gelirleri savunmaya harcanmış**, yatırımlar azalmış ve II. Beş Yıllık Sanayi Planı uygulanamamıştır.

4. Enflasyon hızla yükselmiş, karaborsacılık ortaya çıkmıştır. 1940'da **Millî Korunma Kanunu** çıkarılarak üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetleri hükûmetin kontrolü altına alınmıştır.

5. Buna rağmen ekonomik sorunların önüne geçilememiş ve 1938-1945 yılları arasında ürünlerin fiyatı yaklaşık 5 kat artmıştır.

6. Aşırı fiyat artışlarını engellemek için **Narh uygulamasına** geçilmiş ve temel tüketim ürünlerinin fiyatı devlet tarafından belirlenmiştir.

7. **Ekmek, un, şeker ve et gibi** temel tüketim malzemeleri "karne" ile dağıtılmaya başlanmıştır.

8. Savaş şartlarını fırsata çevirerek yüksek gelir elde edenlerden vergi almak için **Varlık Vergisi** çıkarılmış (1942) ancak yoğun eleştiriler üzerine kaldırılmıştır.

9. Genç nüfusun askere alınması sonucu tarımsal üretimde önemli oranda azalma görülmüş, tarımsal üretimi arttırmak için **Köy Enstitüleri** açılmıştır (1940) daha sonra Köy Enstitüleri ile Öğretmen Okulları birleştirilmiştir.

10. Hava saldırılarına karşı şehirlerde **geceleri "karartma" yapılmış** ve belli saatlerden sonra sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır.

11. Radyo yayınlarında kesinti yapılmış, Karadeniz'deki gemi seferleri durdurulmuştur.

12. Arazisi olmayan köylüye toprak dağıtmak için **Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu** çıkarılmış, ancak uygulanamamıştır.

Zeki DOĞAN - sosyalciniz.net

T.C. İnkılap Tarihi

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
LGS Denemeleri ve Bilgi Kartları
için

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR

DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR

- 1923 ile 1930 yılları arasında çok partili hayata geçiş denemeleri yapılmış, fakat başarılı olunamamıştı.
- 1930'dan sonra Türkiye'de tek partili rejim 1945 yılına kadar devam etmişti.

- İkinci Dünya Savaşı'nın Batı demokrasilerinin zaferiyle sonuçlanması üzerine Türkiye'de de demokrasi gelişmeye başladı.

DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR

- II. Dünya Savaşından sonra, **ABD ve Avrupa, demokratik rejimlerle yönetilen ülkelerle iş birliği yapacaklarını belirttiler.**
- **Türkiye'nin tek partiyle yönetiliyor olması Batılı ülkelerle olan ilişkilerini zorlaştırıyordu.**
- Ayrıca Birleşmiş Milletlere katılabilmek için **“demokratik bir rejime sahip olunması”** gerekiyordu.
- **Sovyet Rusya'nın tehditlerine karşı Batılı devletlerle yakınlaşma ihtiyacı hisseden Türkiye,** yönetim yapısını onların beklentilerine uygun hâle getirmeye çalıştı.

DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR

- 1945 yılında **çok partili hayata geçilmiş** ve Nuri Demirağ liderliğinde **Millî Kalkınma Partisi** kurulmuştur.
- Ardından **Millet Partisi** ve **Türkiye Köylü Partisi** kurulmuştur.

Millî Kalkınma Partisi dün törenle açıldı

Parti umumî kâtibi; Cumhur Başkanımızı, teşekkür edecek bütün partilere müzaherete davet ediyor

Millî Kalkınma Partisinin açılış töreninden iki görünüş

DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR

- **1946** yılında Cumhuriyet Halk Partisinden ayrılan **Adnan Menderes** ve arkadaşları **Demokrat Parti**'yi kurmuş ve aynı yıl **ilk çok partili seçimler yapılmıştır**. Böylece demokrasi yolunda önemli bir adım atılmıştır.

DEMOKRASİ YOLUNDA GÜÇLÜ ADIMLAR

- 14 Mayıs 1950 seçimleri ülkemizde demokrasinin gelişmesi açısından büyük bir ilerleme olmuştur.
- Çünkü bu seçimde **serbest seçimler yapılmış, Demokrat Parti iktidara gelmiş ve mecliste farklı görüş ve düşünceler temsil edilmeye başlanmıştır.**

Çok Partili Hayat Çalışmaları

Zeki DOĞAN -sosyalciniz.net

- 1 9 Eylül 1923'te Halk Fırkası kuruldu. (Cumhuriyet Halk Fırkası)
- 2 17 Kasım 1924'te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kuruldu. (kapatıldı)
- 3 12 Ağustos 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu. (feshedildi)
- 4 22 Eylül 1945'te Milli Kalkınma Partisi kuruldu. (Çok partili hayata geçildi)
- 5 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti kuruldu. (Celal Bayar, Adnan Menderes)
- 6 21 Temmuz 1946'da ilk çok partili seçimler yapıldı. (açık oy, gizli sayım)
- 7 14 Mayıs 1950'de yapılan serbest seçimleri kazanan Demokrat Parti iktidar oldu.

T.C. İnkılap Tarihi

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
LGS Denemeleri ve Bilgi Kartları
için

